

Examen VMBO-BB
2006

tijdvak 2
woensdag 21 juni
9.00 - 10.30 uur

MAATSCHAPPIJLEER 2 CSE BB

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 35 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 40 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

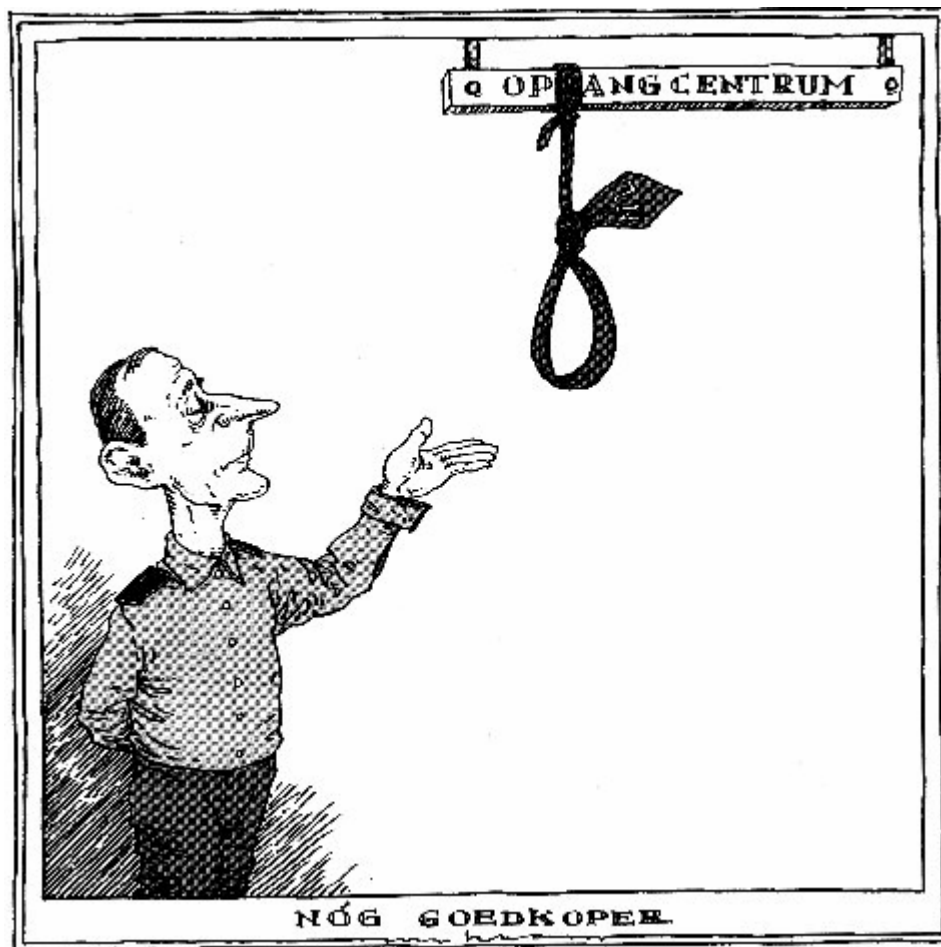
● **Meerkeuzevragen**

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens de voorbeelden 2 of 3.

- (1) A (2) A (3) A
 ⓑ ~~ⓧ~~ B ~~ⓧ~~
 C C ~~ⓧ~~
 D D D ~~ⓧ~~

POLITIEK EN BELEID

cartoon 1

bron: Joep Bertrams

- 1p ● 1 Tijdens het tweede kabinet-Balkenende werd veel kritiek gegeven op het bezuinigingsbeleid van de regering. De bezuinigingen zouden vooral de zwakkeren in de maatschappij treffen, zoals uitgebeeld in cartoon 1. Welke partij is het felst tegen de bezuinigingen van het kabinet-Balkenende?
- A de SP
 - B de VVD
 - C het CDA

tekst 1

Run op flaporen-dokters

Mensen met flaporen hebben de afgelopen zes weken massaal aanvragen ingediend bij hun zorgverzekeraars voor oorcorrecties. De vraag is zo groot dat het sommige verzekeraars niet meer lukt om hun klanten op tijd bij een ziekenhuis onder te brengen, omdat deze zijn volgeboekt. Vanaf 1 januari 2005 worden flaporencorrecties niet meer vergoed door het ziekenfonds.

bron: De Limburger van 11 december 2004

- 1p ● 2 Wie heeft of wie hebben uiteindelijk het besluit uit tekst 1 genomen?
- A de leden van Eerste en Tweede Kamer
 - B de minister van volksgezondheid
 - C de minister-president
 - D de ministerraad

tekst 2

INLIA stuurt Verdonk deurwaarder na weigeren gegevens

GRONINGEN - Vluchtelingenorganisatie INLIA heeft een deurwaarder naar minister Verdonk gestuurd. De bewindsvrouw houdt zich volgens INLIA niet aan de uitspraak van een Groningse rechtbank. Deze bepaalde dat INLIA mocht kijken in alle stukken die over de vluchtelingen beschikbaar waren. Verdonk heeft de vluchtelingenorganisatie wel een stapel papieren gestuurd, maar de belangrijkste gegevens zijn met een zwarte stift onleesbaar gemaakt.

De vluchtelingenorganisatie heeft het vonnis de afgelopen week door een deurwaarder van de Hoge Raad laten tekenen. Verdonk moet nu elke dag dat ze de afspraken niet nakomt 250 euro boete betalen.

naar: De Telegraaf van 19 december 2004

- 1p ● 3 Welk principe van de rechtsstaat herken je in tekst 2?
- A De overheid is ook aan de wet gebonden.
 - B De rechtspraak is afhankelijk van de overheid.
 - C Het hebben van het recht op privacy.

tekst 3

Rover Gouda peilt ervaringen vervoer

GOUDA- Devoor reizigers Rover, afdeling Gouda, wil bezwaren tegen de nieuwe dienstregeling van vervoerder Connexxion gaan verzamelen. Volgens Rover zijn er veel klachten over de nieuwe dienstregeling in Midden-Holland die december vorig jaar inging. Bezwaren kunnen worden ingediend op de website van de organisatie <http://www.rovernet.nl/Gouda>. Rover wil de ervaringen bundelen en vervolgens aanbieden aan Connexxion.

bron: Goudsche Courant van 8 januari 2005

- 1p ● 4 Welk begrip moet op de stippellijn in tekst 3 worden ingevuld?
- A belangenorganisatie
 - B club
 - C partij

tekst 4

‘Hoogervorst moet slecht medicijnbeleid aanpakken’

DEN HAAG - Minister Hoogervorst (Volksgezondheid) moet zorgen dat patiënten niet de dupe worden van het vergoedingsbeleid voor dure medicijnen. Dat vindt een meerderheid in de Tweede Kamer. Al jaren stellen patiënten en specialisten dat de huidige regeling niet goed werkt. Zij hebben dit regelmatig met leden van politieke partijen besproken.

naar: Dagblad van het Noorden van 22 januari 2005

- 1p ● 5 Al jaren hebben patiënten en specialisten geprobeerd deze zaak onder de aandacht van de politiek te brengen, maar echt opvallend is dit niet in het nieuws geweest. Wat hebben patiënten en specialisten gedaan om hun wensen onder de aandacht te brengen?
- Ze hebben
- A gedemonstreerd.
 - B gelobbyd.
 - C meegesproken in de Tweede Kamer.

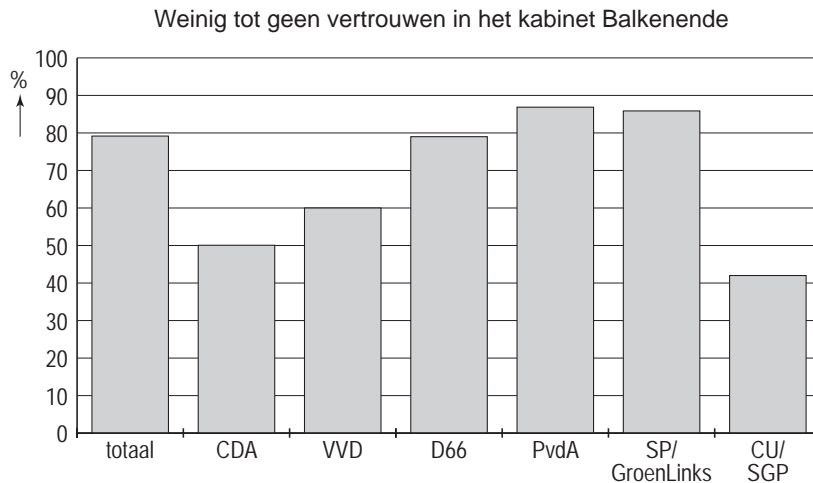
Kamer stemt in met recordbezuinigingen

De Tweede Kamer heeft woensdagavond ingestemd met nog eens 6 miljard aan bezuinigingen door de begroting 2005 van het kabinet-Balkenende goed te keuren.

bron: de Volkskrant van 30 september 2004

- 1p ● 6 Stel dat alle Tweede-Kamerleden bij de stemming uit tekst 5 aanwezig zijn geweest. Hoeveel Tweede-Kamerleden hebben dan in ieder geval met de bezuinigingen uit tekst 5 ingestemd?
- A 51
 - B 72
 - C 76
 - D 101

grafiek 1

bron: NRC Handelsblad van 30 september 2004

- 1p ● 7 Uit deze grafiek blijkt dat veel mensen geen vertrouwen hebben in het kabinet-Balkenende en een negatief oordeel hebben over de plannen van dit kabinet. Welke groep mensen is het meest negatief over de regering?
- A de christen-democraten
 - B de liberalen
 - C de rechts-extremisten
 - D de sociaal-democraten

afbeelding 1

De koningin, even voordat ze de Troonrede zal uitspreken

bron: de Volkskrant van 22 september 2004

- 1p ● 8 Op de derde dinsdag van september
- A leest de koningin voor welke plannen ze met het land heeft.
 - B leest de koningin voor welke personen van het Koninklijk Huis gaan trouwen.
 - C leest de koningin voor welke plannen de regering heeft.
 - D vertelt de koningin wie de nieuwe ministers zullen zijn.

tekst 6

Weg met de scooters!

Een wethouder van de gemeente Nijmegen komt met het plan om scooters en brommers uit de binnenstad van Nijmegen te weren. Hij vindt fietsen veel gezonder en ook het aantal ongelukken wordt hierdoor volgens hem verminderd. Dit voorstel van de wethouder gaat besproken worden in de gemeenteraad. Jij bent het absoluut niet met dit plan eens en jij wilt hier iets aan doen.

- 1p ● 9 Welk democratisch middel heb je om het plan van de wethouder afgekeurd te krijgen?
- A Je hebt het recht om in de gemeenteraad tegen te stemmen.
 - B Je kunt gebruik maken van spreekrecht tijdens de gemeenteraadsvergadering.
 - C Je kunt het gemeentehuis blokkeren.
 - D Je mag in een dreigbrief schrijven aan de wethouder 'dat je hem wel weet te vinden!'.

tekst 7

PvdA gaat leden advies vragen

De Partij van de Arbeid gaat haar leden advies vragen over hoe
in de toekomst moeten worden gekozen: rechtstreeks door de bevolking of door de
gemeenteraad.

bron: de Volkskrant van 1 oktober 2004

- 1p ● 10 Welk begrip moet op de stippellijn in tekst 7 worden ingevuld?
- A burgemeesters
 - B commissarissen van politie
 - C kamerleden
 - D statenleden

tekst 8

Cuba in, dus niet!

D66 leider Boris Dittrich is samen met twee andere Europese parlementariërs
Cuba uitgezet. Bij hun aankomst op het vliegveld werden ze uit de rij gehaald en
gedurende twee uur opgesloten. Vervolgens werden zij met het eerste vliegtuig
teruggestuurd. De delegatie was van plan inzicht te krijgen in de
mensenrechtensituatie op het eiland.

naar: het RTL-4 nieuws van 15 oktober 2005

- 1p ● 11 Welke bestuursvorm herken je in tekst 8?
- A een democratie
 - B een dictatuur
 - C een monarchie
 - D een republiek

Wetswijziging werkt bij aanpak voetbalgeweld

DEN HAAG - De maatregel om relschoppers aan te pakken die zelf geen geweld plegen, maar er wel op een andere manier bij betrokken zijn, heeft resultaat. Er wordt nu sinds 2000 een ruimere kring van verdachten aangehouden, succesvol vervolgd en veroordeeld. Dit staat in een rapport dat minister Donner van Justitie naar de Tweede Kamer heeft gestuurd.

naar: *www.nieuws.nl* van 4 oktober 2004

- 1p ● 12 Welke fase van het politieke besluitvormingsproces herken je in tekst 9?
- A herkennen van problemen, wensen of behoeften
 - B het beslissen over problemen
 - C het uitvoeren van genomen besluiten
 - D vergelijken of afwegen van wensen of behoeften

tekst 10

Forse kritiek

DEN HAAG - Een kleine veertig belangrijke CDA'ers heeft harde kritiek op het kabinet-Balkenende en de Tweede-Kamerfractie van het CDA. De kritiek richt zich vooral op het sociale beleid van het kabinet. Ook waarschuwen ze dat het kabinetsbeleid het CNV en andere verwante organisaties van het CDA afdrijft.

bron: *het Dagblad van het Noorden* van 4 november 2004

- 2p ○ 13 Belangrijke uitgangspunten van enkele politieke partijen zijn:
- 1 het streven naar overleg met maatschappelijke organisaties
 - 2 de bijbel als inspiratiebron
 - 3 individuele vrijheid erg belangrijk vinden
 - 4 centraal leiderschap

→ Welke twee uitgangspunten behoren bij het CDA?

Doe het zo:

Neem het volgende over en vul het antwoord aan.

de nummers en

Forse kritiek

DEN HAAG - Een kleine veertig belangrijke CDA'ers heeft harde kritiek op het kabinet-Balkenende en de Tweede-Kamerfractie van het CDA. De kritiek richt zich vooral op het sociale beleid van het kabinet. De vroegere kopstukken denken dat bezuinigingen nodig zijn, maar betreuren het dat de maatregelen niet doorwerken naar de 'rijkeren'.

naar: het Dagblad van het Noorden van 4 november 2004

- 1p ● 14 Welke politieke stroming komt vaak op voor de belangen van de 'rijkeren'?
- A de christen-democratische stroming
 - B de liberale stroming
 - C de rechts-extremistische stroming
 - D de sociaal-democratische stroming

Forse kritiek

DEN HAAG - Een kleine veertig belangrijke CDA'ers heeft harde kritiek op het kabinet-Balkenende en de Tweede-Kamerfractie van het CDA. De kritiek richt zich vooral op het sociale gehalte van het kabinetsbeleid. De vroegere kopstukken denken dat bezuinigingen nodig zijn, maar betreuren het dat de maatregelen niet doorwerken naar de 'rijkeren'. Ook waarschuwen ze dat het kabinetsbeleid het CNV en andere verwante organisaties van het CDA afdrijft. Harde kritiek is er ook op de Kamerfractie onder leiding van Verhagen. "De fractie vindt alles maar goed dat door de coalitie en het kabinet wordt voorgesteld."

naar: het Dagblad van het Noorden van 4 november 2004

- 1p ● 15 Wat voor soort partij was het CDA op 4 november 2004, de dag dat tekst 12 geschreven werd?
- A een extreemrechtse partij
 - B een linkse partij
 - C een oppositiepartij
 - D een regeringspartij

Forse kritiek

DEN HAAG - Een kleine veertig belangrijke CDA'ers heeft harde kritiek op het kabinet-Balkenende en de Tweede-Kamerfractie van het CDA. De kritiek richt zich vooral op het sociale beleid van het kabinet.

naar: het Dagblad van het Noorden van 4 november 2004

- 1p ● 16 Welke personen zitten er in een kamerfractie van een politieke partij?
De vertegenwoordigers van die partij
- A in de Tweede Kamer.
 - B in de Tweede Kamer en de staatssecretarissen.
 - C in de Tweede Kamer, de staatssecretarissen en de ministers.
 - D in de Tweede Kamer, de staatssecretarissen, de ministers en de minister-president.

afbeelding 2

- 1p ● 17 Wat doet de ombudsman voor de individuele burger?
- A Hij organiseert een handtekeningactie bij klachten over de overheid.
 - B Hij schakelt de media voor je in.
 - C Hij zoekt klachten over de overheid uit.

- 2p ○ 18 Bij het maken van beleid worden vaak compromissen gesloten. Dit houdt in dat verschillende partijen eigenlijk niet alles krijgen wat ze willen, maar toch tevreden kunnen zijn met hetgeen wat er wel is afgesproken.
Er volgen twee uitspraken over het compromis.
→ Geef aan of die juist of onjuist zijn.

1 Compromissen zijn vaak nodig om een meerderheidsbesluit te kunnen nemen. **juist / onjuist**

2 Bij een compromis voelen beide partijen zich geen verliezer. **juist / onjuist**

DE MULTICULTURELE SAMENLEVING

advertentie 1

NEDERLAND BEDANKT!

ALS VLUCHTELING VONDEN WIJ HIER VEILIGHEID, RUST, RUIMTE, VRIENDSCHAP EN KANSEN

bron: een advertentie in de Volkskrant van 1 oktober 2004

- 1p ● 19 Bovenstaande tekst stond in een grote advertentie van Vluchtelingenwerk Nederland. Er stonden vijf geslaagde mensen in, die als vluchteling naar Nederland waren gekomen. Uit welke landen kwamen deze mensen oorspronkelijk?
- A België, Australië, Duitsland, Marokko en Zwitserland
 - B Iran, Vietnam, Somalië, Afghanistan en Irak
 - C Suriname, Marokko, Vietnam, Turkije en de Nederlandse Antillen
 - D Zweden, Japan, Polen, Bosnië en Bulgarije

Uitzetting Antillianen onderzocht

DEN HAAG - Het kabinet gaat onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de toelating van Antilliaanse probleemjongeren moeilijker te maken en criminele Antillianen uit te zetten.

naar: de Volkskrant van 25 september 2004

- 1p ● 20
- Waarom is het moeilijk om Antillianen uit te zetten?
- A Antillianen hebben de Nederlandse nationaliteit.
 - B Antillianen hebben de vluchtelingenstatus.
 - C Antillianen zijn gastarbeiders.

Onwetendheid?

Antilliaanse vrouwen hebben grote weerstand tegen voorbehoedmiddelen, ingegeven door onwetendheid: 'een spiraaltje gaat door je lijf wandelen en veroorzaakt kanker, van de pil word je dik'. Meisjes worden gewaarschuwd 'niet in de problemen te komen', maar krijgen weinig seksuele voorlichting. Antilliaanse meisjes zijn net zo vrij als hun Nederlandse vriendinnetjes, maar ze zijn minder goed op de hoogte. Het gevolg is een hoog aantal tienerzwangerschappen bij Antilliaanse meisjes en ook een hoog aantal abortussen.

naar: de Volkskrant van 18 juni 2004

- 1p ● 21
- Wat is volgens de schrijver van tekst 15 de oorzaak van het hoge Antilliaanse abortuscijfer?
- A De Antillianen beheersen de Nederlandse taal slecht.
 - B Er is een Antilliaanse subcultuur van onveilig vrijen.
 - C Er is sprake van vooroordelen bij Antillianen over het gebruik van voorbehoedsmiddelen.

Integratiekaart: Turken op school slechter dan Marokkanen

DEN HAAG - Turkse leerlingen doen het in alle schoolsoorten het slechtst, blijkt uit onderzoek. Marokkaanse leerlingen scoren iets beter en met de Antilliaanse leerlingen gaat het nog iets beter. Er zijn ook minderheden die het goed doen. Zo zijn de slagingskansen van Chinese leerlingen in het voortgezet onderwijs vergelijkbaar met die van autochtone kinderen. De doorstroming van Chinezen naar het hoger onderwijs is groot. De laatste groep gaat zelfs vaker studeren dan autochtonen.

bron: de Volkskrant van 19 oktober 2004

- 1p ● **22** Er wordt in Nederland veel onderzoek gedaan naar de schoolresultaten van kinderen afkomstig uit verschillende groepen.

Welke uitspraak naar aanleiding van tekst 16 is juist?

- A** Alle allochtone leerlingen hebben op school slechtere resultaten dan Nederlandse leerlingen.
- B** Alle Turkse leerlingen scoren slechter dan de gemiddelde Nederlandse leerling.
- C** De gemiddelde Chinese leerling doet het beter dan de gemiddelde Marokkaanse leerling.

Voetbalwedstrijd

AMSTERDAM- De gebeurtenissen tijdens de dodenherdenking van 4 mei vorig jaar was de aanleiding van een voetbalwedstrijd. Toen riepen Marokkaanse jongeren "Joden moeten we doden" en werd er gevoetbald met de kransen die waren neergelegd. Uit onderzoek bleek dat 32% van de Marokkaanse jongeren van mening was dat de Joden de wereld willen overheersen. Na lessen die door Marokkaanse leerkrachten op 5 VMBO-scholen in Amsterdam werden gegeven over anti-semitisme waren de meningen wat positiever. Ook de voetbalwedstrijd past in dit beleid van de overheid.

naar: NRC Handelsblad van 6 en 10 oktober 2004

- 1p ● **23** Wat is de oorzaak van de discriminatie van Joden door Marokkanen?
- A** De Joden zijn de oorzaak van de problemen van Marokkanen in Nederland.
 - B** De Marokkanen hebben vooroordelen over de Joden.
 - C** De Marokkanen willen hun eigen goede positie in Nederland houden.

Steeds minder jonge asielzoekers naar Nederland

bron: NRC Handelsblad van 25 oktober 2004

- 1p ● **24** Wat is de reden dat er steeds minder asielaanvragen van jonge asielzoekers zijn?
- A** Er is minder oorlog in de wereld en dus zijn er minder vluchtelingen.
 - B** Het toelatingsbeleid in Nederland is in de loop der tijd veel strenger geworden.
 - C** Nederland houdt zich niet meer aan afgesloten verdragen op vluchtelingengebied.

Vakbond FNV wil bedrijven weer verplichten allochtonen aan te nemen

bron: de Volkskrant van 2 december 2004

- 1p ○ **25** Vakbond FNV wil dat er wetgeving komt om bedrijven te verplichten meer allochtonen in dienst te nemen.

De werkgeversorganisatie VNO-NCW ziet niets in die plannen. "Wij zien meer in goed beleid, waarbij allochtonen ook zelf kunnen laten zien dat ze wat kunnen en iets willen bereiken in de maatschappij".

→ Geef een voorbeeld van wat allochtone mensen zelf kunnen doen om hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren?

Vakbond FNV wil bedrijven weer verplichten allochtonen aan te nemen

bron: de Volkskrant van 2 december 2004

- 1p ● **26** Vakbond FNV wil dat er wetgeving komt om bedrijven te verplichten meer allochtonen in dienst te nemen.
Er zijn verschillende manieren om tegen een probleem aan te kijken of om tot oplossingen te komen.

Vanuit welke invalshoek wil vakbond FNV het probleem oplossen dat allochtonen minder goed aan het werk komen?

Vanuit

- A** de politiek-juridische invalshoek.
- B** de sociaal-culturele invalshoek.
- C** de sociaal-economische invalshoek.

Gepierced naar school

Klaar om naar school te gaan? Nee, eerst nog een piercing!
Uw verslaggever ziet hoe tieners zich tussen het kaftpapier bij V&D laten piercen. Voor tieners is een piercing inmiddels een normaal iets, alsof het om de aanschaf van een spijkerbroek gaat.

bron: NRC Handelsblad van 22 augustus 2004

- 1p ● 27 Volgens de schrijver van tekst 21 zijn piercings gewoon.
Piercings horen volgens de schrijver van tekst 21 bij
- A de agrarische subcultuur.
 - B de dominante cultuur.
 - C de jeugdsubcultuur.
 - D de religieuze subcultuur

Je hoort het ZO vaak!

"Vrouwen kunnen niet inparkeren en oude mensen zijn een gevaar op de weg."

Nu is mijn vraag aan jullie: is dat ook daadwerkelijk zo?

Ik zou ook wel eens een reactie van een dame willen hebben (van ouwe lui zal dat iets moeilijker worden). Ik ben benieuwd. Ik ben het er gedeeltelijk mee eens, ik ben namelijk in één week tijd vijf keer BIJNA aangereden door één of andere vrouw in een Renault Modus.

Graag jullie reactie.

Murciélago

bron: Autoweek van 14 april 2005

- 2p ○ 28 In tekst 22 gaat het over vooroordelen.
Vooroordelen krijg je niet zo maar. Daar gaat iets aan vooraf.
→ Schrijf **twee** manieren op hoe je aan een vooroordeel kunt komen.

Doe het zo:

1

2

cartoon 2

bron: de Volkskrant, the New York Times van 23 oktober 2004

1p ● 29 Welk verschijnsel herken je in de Turkse man in cartoon 2?

- A een stereotype
- B een vorm van discriminatie
- C het ruimhartige toegangsbeleid

2p ○ 30 Allochtone kinderen in het onderwijs kunnen vaak net zo goed leren als autochtone kinderen, maar mogen toch soms niet doorleren van hun ouders. Dit heeft te maken met de eigen cultuur.

→ Wie mogen er soms niet doorleren?

Kies uit **jongens** of **meisjes** en geef aan waarom dat zo is.

Doe het zo:

..... mogen soms niet doorleren, want

.....

1p ● 31 Niet iedere buitenlander kan zomaar in Nederland blijven. Dit hangt mede af van de reden die men heeft.

De overheid is verantwoordelijk voor het beleid dat de toelating van buitenlanders regelt. Waarop is het toelatingsbeleid mede gebaseerd?

- A besluiten van de koningin
- B de gemeentelijke wetgeving
- C de Grondwet

cartoon 3

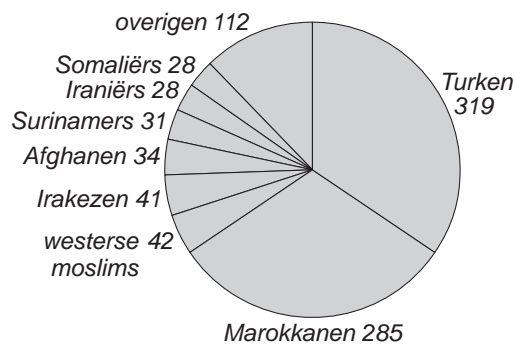

bron: www.cmo.nl/smo/discrim.html van 16 november 2004

- 1p ● **32** Welke politieke stroming herken je in cartoon 3?
- A de christen-democratische stroming
 - B de liberale stroming
 - C de rechts-extremistische stroming
 - D de sociaal-democratische stroming

- 1p ● **33** cirkeldiagram 1

Moslims in Nederland in aantallen naar herkomstlanden: (in duizenden)

bron: *de Volkskrant* van 6 februari 2004

Welke conclusie is juist als je cirkeldiagram 1 bekijkt?

- A De Islam is de grootste religie in Nederland.
- B De meeste Moslims komen oorspronkelijk uit landen buiten de EU.
- C Er zijn veel meer Afghanen dan Irakezen in Nederland.

Oude allochtonen hebben slechte gezondheid

De gezondheid van allochtone ouderen is relatief slecht, stelt het Sociaal en Cultureel Planbureau in een dinsdag gepubliceerd rapport. De helft van de Turkse ouderen en 60% van de Marokkaanse ouderen heeft lichamelijke problemen. Bij autochtone ouderen is dat 15%.

bron: de Volkskrant van 10 november 2004

Wat is waarschijnlijk de oorzaak van de slechte gezondheid van allochtone ouderen?

- A** Ze eten ongezond, want het is voedsel uit de eigen cultuur.
- B** Ze hebben vaak zwaar en ongezond werk gedaan.
- C** Ze zijn hier illegaal en gaan dus niet naar de dokter.

In Nederland wonen mensen afkomstig uit verschillende groeperingen.

afbeelding 3

bron: website van een leerlinge van het Comenius College te Capelle aan den IJssel

afbeelding 4

http://www.laetitiagriffith.nl/images/laetitia_griffith.jpg
(Surinaams Tweede Kamerlid VVD, daarna wethouder in Amsterdam)

2p 35 Hieronder volgen twee uitspraken.

→ Geef aan of die juist of onjuist zijn.

1 Het meisje uit afbeelding 3 is lid van de dominante cultuur.

juist / onjuist

2 De vrouw uit afbeelding 4 is lid van een etnische minderheidsgroep

juist / onjuist